

2020 / Vol:6, Issue:22 / pp.130-145

RESEARCH ARTICLE

Arrival Date : 10.11.2019

Published Date : 31.01.2020

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.255>

Reference : Kutluay Tutar, F., Tutar, E. & Öktem, H. (2020). "Yerel Ekonomik Kalkınmada Kobi'lerin Rolü: Niğde Örneği", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 6(22): 130-145.

YEREL EKONOMİK KALKINMADA KOBİ'LERİN ROLÜ: NİĞDE ÖRNEĞİ

The Role Of SMEs In Local Economic Development: The Example Of Nigde

Doç. Dr. Filiz KUTLUAY TUTAR

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü, Niğde/Türkiye
ORCID: 0000-0002-2574-9494

Prof. Dr. Erdiç TUTAR

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü, Niğde/Türkiye
ORCID: 0000-0002-9076-7621

Hatice ÖKTEM

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Doktora Öğrencisi, Niğde/Türkiye
ORCID: 0000-0002-9640-0628

ÖZET

KOBİ'lerin yerel ekonomilere ekonomik ve sosyal açılardan bir dizi olumlu etkileri vardır. "Küresel düşün, yerel hareket et." sözünden hareketle, KOBİ'ler yerel ekonomilerin yerelden kalkınmasında motor görevi yüklenirler. İstihdam yaratmaları, yeni iş kolları doğurmaları, inovasyon yapabilmeleri, fırsat eşitliği sağlayabilmeleri, dış ticarete pozitif katkıları gibi ekonomik katkılarının yanı sıra; kırdan kente göçün önüne set çekmesi ve orta sınıfı güçlendirmesi gibi sosyal etkileri de mevcuttur. KOBİ'lerin yerel ekonomilere can verebilmesi için birtakım stratejileri uygulaması gerekir. Kümelenme, iş geliştirme merkezlerinden destek alma ve üniversitelerin bünyesi içinde bulunan teknoparklar gibi kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde olmaları gerekir.

Bu çalışmada Niğde ilinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin yerel ekonomiye ekonomik ve sosyal katkıları analiz edilecektir. Bu bağlamda, KOSGEB tarafından destek programları ile istihdama katkısı, firmalara verilen destekler çalışmada yıllara göre verilmiştir. Özellikle üniversite içindeki teknoparkın ildeki KOBİ'lere girişimcilik, AR-GE ve inovasyon ile piyasalarda rekabet şansını sağlayıp sağlayamayacağı irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Kalkınma, KOBİ, Türkiye, Niğde

ABSTRACT

SMEs have a number of positive impacts on regional economies, both economically and socially. SMEs are assigned as locomotives in the development of local economies from the local based on the words "think globally, act locally". In addition to their economic contributions such as creating employment, creating new business lines, being able to innovate, providing equal opportunities, positive contributions to foreign trade; there are also social impacts such as blocking rural to urban migration and strengthening the middle class.

In order to give life to local economies by SMEs, it is necessary to apply some strategies. They need to cooperate with institutions and organizations, such as clustering, support from business development centers and technoparks within universities.

In this study, the economic and social contributions of SMEs operating in the province of Niğde to the local economy will be analyzed. In this context, the contribution of KOSGEB to employment through support programs and the support given to companies has been given in the study by years. In particular, it has been examined whether the technopark within the university will provide SMEs in the city with entrepreneurship, R&D and innovation, and a chance to compete in the markets.

Keywords: Regional Development, SMEs, Turkey, Nigde

1. GİRİŞ

Bölgesel ölçekte kalkınma gelişme ve istihdamı sağlayan KOBİ'ler kalkınmanın olmazsa olmaz unsurlarıdır. Bu yüzden KOBİ'leri değerlendirirken yerelden küresele bir yol izlenmelidir. Bu çalışmada Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin (KOBİ) yerel ekonomiye olan katkıları belirli başlıklar ve kriterler altında ele alınmıştır. Çalışmamızda Niğde ilinin Sosyo-ekonomik özellikleri dikkate alınarak Niğde ili dahilindeki KOBİ'lere verilen desteklerle istihdama katkıları ve sosyo gelişmeye katkıları incelenmiştir. KOBİ'ler çoğunlukla formal ve sistemli bir yapıya sahip olmasalar da üretim ve istihdamda büyük bir rol oynarlar. Bu işletmeler bölgesel girdileri kullanarak yine yerel piyasaya ürün sunmaları açısından önemlidirler. Yine bu çalışmada KOSGEB tarafından desteklenen işletmeler ele alınmıştır.

2. YEREL EKONOMİK KALKINMA VE KOBİLER

Kalkınma denilince ilk akla gelen her ne kadar ekonomik gelişme ve büyüme olsa da kalkınma sadece ekonomik gelişme ve büyümeyi kapsayan bir kavram değildir. Kalkınma ekonominin yanında insanların özellikle refah düzeylerini etkileyen kavramsal çerçeve içerisine dahil olmuştur. Bölgesel kalkınma, sosyoekonomik potansiyellerin harekete geçirilerek bölge refahının yükseltilmesini amaç edinen çalışmalar bütünü olarak tanımlanmaktadır. Ulusal kalkınma, bölgesel kalkınma ile yakından ilişkilidir. Çünkü bir ülkenin bölgelerinin kalkınmış olması, o ülkenin de kalkınmış olduğu anlamına gelmektedir. Bölgesel kalkınma, ekonomik kalkınma kapsamında hem biri ürün hem de bir süreç belirtir. Ekonomik kalkınmanın bir ürünü olarak değerlendirildiğinde; yaşam standartlarının iyileştirilmesinden, bölgedeki iş olanaklarına ve yatırım hacminin artırılmasına kadar her şey olarak düşünülebilir. Bir süreç olarak değerlendirildiğinde ise endüstrinin desteklenmesi, altyapının iyileştirilmesi ve emek piyasalarının geliştirilmesi olarak algılanmalıdır (Yılmaz ve İncekaş, 2018: 160). Tüm coğrafi alanlara ilişkin tek bir sürdürülebilir kalkınma ölçütü kullanmak mümkün olmadığı gibi, pek çok alternatif ekonomik, sosyal, kültürel ve ekolojik gösterge mevcuttur. Bu göstergeler; yerel tercihler, ilgi duyulan ekonomik aktiviteler, yerel kaynakların sınırlı olması ve kaynak uyumu gibi faktörlere bağlı olarak belirlenebilir (Çetin, 2006:6). Yerel kalkınmanın amacı, yerel halkın yaşam kalitesinin sürdürülebilir yöntemlerle geliştirilmesi ya da sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal alanlarda yerel düzeyde sağlanan sürdürülebilir gelişmeler olarak ifade edilebilir. Ayrıca kentler arası rekabet sürecinde kentlerin başarılı olması ve yerel ekonomik gelişmeyi sağlaması, halkın sosyal refahının ve yaşam kalitesinin ekonomik büyüme anlayışıyla en üst seviyeye çıkarılması yerel kalkınmanın amaçları arasında sayılabilir (Aydın ve Yıldırım, 2013:29). Nitelikli iş gücünün, girişimci nüfusun ve sermayenin bölgelerarası dağılımının dengesizliği, hızlı nüfus hareketleri, nüfus artış hızının yüksek olması, iş gücüne katılımın düşük olması, kamu yatırımlarının dağılımı, iç pazarın büyüklüğü, bazı bölgelerde alt yapı yatırımlarında görülen eksiklikler, ulaştırma ve haberleşme alanındaki farklılıklar, bölgesel planlama konusundaki kurumsal yetersizlikler, özellikle geri kalmış bölgelerde işgücü verimliliğindeki farklılıklar, iç ticaret hadlerinin özellikle 1977 yılından bugüne tarım sektörünün aleyhine işlemesi, yaşam kalitesinin ve standartların bölgelere göre aşırı farklılıklar göstermesi gibi sosyoekonomik faktörler ya da tarihi ve coğrafi faktörler bölgelerarası dengesizliklere yol açan unsurlar arasında sayılabilir (Işık vd, 2010:6). Günümüzde ekonomik kalkınma, yerel iş imkanları ortaya çıkararak istihdam yaratmak, yöre halkını üretime yöneltmek, yerel bazda kişi başına düşen milli geliri artırmak gibi yerel bir boyut kazanmıştır. Bundan önceki merkezîyetçi, bölgeyi hazine kaynaklı sübvansiyonlarla destekleyen, kamu hizmetlerinin doğrudan bölgeye götürülmesine ve merkezi uygulamalarla istihdam yaratılmasına yönelik politikalar artık terk edilmektedir. Kalkınma politikası araçlarının değişmesine de neden olan bu dönüşüm, bölgelerin ekonomik kalkınması önündeki engelleri ve bu engelleri kaldırmak için gerekli olan stratejileri en iyi o bölgede yaşayanların bileceği düşüncesi kapsamında şekillenmiştir. Yeni şekillenen bu bölgesel kalkınma anlayışı, bölgede mevcut olan doğal, ekonomik, kültürel ve teknolojik kaynakların kullanılması yoluyla, yerel fırsatlardan en üst düzeyde yarar sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla, yerel yönetimler, işletmeler, STK'lar, yerel istihdam büroları, sosyal taraflar, eğitim ve öğretim kurumları, yerel politikacılar ve finans çevreleri gibi aktörler bir arada çalışmaktadır. Bu yaklaşım, yerel ve bölgesel gelişme stratejilerinin önemli bir aracı olan 'küme' oluşumunun da çekirdeğini oluşturmaktadır (Tutar ve Demiral, 2007:68). Yerel kalkınmanın sağlanabilmesi için göz önünde bulundurulacak öğeler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Yılmaz ve İncekaş, 2018:161);

- ✓ Az gelişmiş bölgelerde kamu harcamalarına ağırlık verilmesi
- ✓ Kırsal alanda yaşayanların kredi, altyapı, girdi ve teknoloji gibi hizmetlerden faydalanmalarının sağlanması

- ✓ Kırsal alanda yaşayan topraksızların topraklandırılması
- ✓ Kırsal alanda eğitim, sağlık gibi sosyal hizmetlerin geliştirilmesi
- ✓ Tarımsal ekonomik politikaların izlenmesi
- ✓ Küçük ve orta ölçekli tarıma dayalı sanayi girişimlerinin desteklenmesi
- ✓ Kamusal iyileştirmelerin yapılması
- ✓ Yerleşim programlarının hazırlanmasıyla yerel kalkınma sağlanacaktır.

Yerel kalkınmada eğitilmiş iş gücünün oluşturulması, modern alt yapıların tesisi, yerel toplulukların kendi sorunlarına çözüm arayabileceği bilincin oluşturulması, yerel aktörlerin yapabilirlik kapasitesinin geliştirilmesi; entellektüel sermaye ile bireylerin, sosyal sermaye ile toplumların geliştirilmesi de önem taşımaktadır. Sürdürülebilir bir yerel kalkınma modelinin oluşturulmasında geleneksel değerlerin yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması ile ekonomik anlamda sektörlerin güçlendirilmesi ve yeni sektörlerin katılımının sağlanması gerekmektedir (Alüftekin,2007:26). Ülke kalkınmasında bölgesel kalkınmanın önemli bir yeri bulunmaktadır. Bölgesel kalkınma politikaları geri kalmış bölgelerin gelişmesine katkıda bulunduğu gibi, ülke ekonomilerinin büyümesine katkısı olmaktadır. Kalkınma hedefleri ile ilgili sonuç alınması için birtakım araçlar kullanılmaktadır. Bunlar rutin araçlar veya bölgeye özgü araçlar şeklinde olabilmektedir (Sevinç ve Eren, 2016:7). Bu araçlar bölgeye göre değişiklik göstermekte olup girişimcilik, teknoloji, kadın girişimciler, kalkınma ajansları ve KOBİ'ler olarak değerlendirilmektedir. Esnek üretim sistemlerinin yaygınlaşmasıyla birlikte bu sistemlere en uygun işletme modeli olan KOBİ'lerin önemi ortaya çıkmıştır. Bu işletmeler, bölgesel düzeyde ekonomik faaliyetlerin dağılımını sağlayarak istihdam ve gelir sağlamak suretiyle büyük şehir merkezlerine göçü engellemekte, zamansal gelişme süreci içerisinde bölgenin imkanları ve uygulanan ekonomik politikalara bağlı olarak bölgede canlı, yaşama ve büyüme potansiyeli yüksek yeni işletmelerin doğuşuna ortam hazırlamaktadır (Çetin,2005:6). KOBİ'lerin bölgesel düzeyde istihdam ve gelir sağlama etkisi, bölgenin kalkınmışlık seviyesine göre farklılıklar sergilemektedir. Ekonomik kalkınmanın ilk evrelerinde KOBİ'lerin istihdama ve üretime katkısı büyük işletmelerden daha fazla olmaktadır. Bu bağlamda bölgesel dengesizliklerin olduğu ekonomilerde kalkınma seviyesi düşük olan bölgelerde kalkınmayı hızlandırmak için KOBİ'lerin bir araç olarak kullanılması gerektiği söylenebilir (Türkoğlu,2002:288).

2.1. Kobilerin Ekonomik Önemi

Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler rekabet ortamı içerisinde bir ülkenin kalkınmasında önemli bir rol oynamaktadır. Tek başına ele alındığında küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin büyük bir sermaye potansiyeli olmadığı görülmektedir. Ancak genele bakıldığında ülke bazında KOBİ'lerin toplam sermayesi büyük bir önem arz etmektedir. KOBİ'leri tanımlayabilmek için birçok kriter kullanılmıştır. KOBİ tanımını etkileyen belli başlı faktörleri; zaman, ekonomik düzey, sanayileşme düzeyi, kullanılan teknoloji, pazarın büyüklüğü, faaliyette bulunulan iş kolu, kullanılan üretim tekniği, üretilen malın özellikleri, iş gören sayısı, kuruluş ve aşamalar olarak sıralayabiliriz (Önüt,2010:33).Ekonominin temel taşlarını oluşturan KOBİ'ler; istihdam alanı yaratan, toplumsal istikrarı korumada rolü olan, yeni fikirler yaratan ve yenilikleri takip eden, değişikliklere kolay ayak uyduran, ekonominin genişlemesine ivme kazandıran, bölgesel kalkınmayı hızlandırarak büyük yerleşim yerlerine göçü engelleyen, bireysel tasarrufları yatırıma yönlendirerek büyük sanayi kuruluşlarının tamamlayıcısı olan işletmelerdir (Tutar vd, 2007:270). KOBİ'ler, bir ülke ekonomisinin kapsadığı tüm coğrafi yerleşim alanlarına dağılmış birer yerel işletmelerdir. Bu nedenle bu işletmeler genellikle büyük şehirler etrafında yoğunlaşmış olan büyük işletmelere göre daha çok bir taşra özelliği gösterirler. Böylece, bir ülkedeki ekonomik faaliyetlerin yöreler arasında dengeli dağılımına katkıda bulunurken, öte yandan genellikle emek yoğun üretimde bulunduklarından, yerel istihdam imkânının artırılmasına önemli katkıda bulunarak küçük şehirlerden büyük şehir merkezlerine göçün engellenmesine ve yörenin kendi potansiyeli içinde kalkınmasına temel oluşturmaktadırlar(Cin,2012:29). Yeni kurulan şirketler genelde küçük ölçekli firmalardır ancak uzun yıllar boyunca bu firmaların ekonomik ve politik hayatta oynadıkları rol önemsenmemiştir. Büyük ölçekli işletmeler, 1970 petrol krizi sonrası belirsiz bir ortamın doğması, uzak doğu Asya'dan yeni rakiplerin çıkması sonrasında küresel rekabetin artması, hızlı teknolojik değişimlere ayak uydurulamaması ve Fordist üretim sisteminde üretkenlik problemlerinin oluşması gibi sorunlarla karşı karşıya kalmışlardır. Böylelikle büyük ölçekli işletmelerin ekonomideki ağırlıkları gittikçe azalmaya başlamıştır. Büyük işletmelerin küçülerek, küçük ve orta ölçekli işletmelere dönüşmeye başlamasıyla dünyanın hemen her ülkesinde KOBİ üzerinde araştırmalar yapılmaya başlanmış ve stratejiler geliştirilmiştir (Önüt, 2010:36). Günümüz KOBİ'leri, modası geçmiş ve geçmekte olan teknolojiler kullanan, geleneksel çizgide üretim yapan, yeniliklere karşı ilgisiz, sadece çevre pazarlarla ilgilenen, rekabetten kaçınan,

içine kapalı, kabuğunu kırmaya fazla niyetli olmayan, büyümekten korkan firmalar değildir. Aksine gerek teknolojiye gerekse üretim metotlarında ve pazar konusunda tüm yeniliklere açık, pazarını tüm dünya pazarı olarak algılayan ve dolayısıyla tüm dünya pazarları konusunda bilgilenmeye büyük önem veren, rekabet düzeyini varlığının temeli olarak kabul eden firmalardır (Çatal, 2007:333). KOBİ kavramı hemen hemen tüm ülkelerde kullanılan bir kavramdır. Kavramın ifade ettiği büyüklük; ekonomiye, sanayileşme düzeyine, pazarın büyüklüğüne, sektöre ve kullanılan üretim yöntemine bağlı olarak ülkeler arasında farklılıklar göstermektedir. İşletmelerin uluslararası pazarlarda rekabet edebilme kapasitesi, iç piyasada var olabilmek için taşıması gereken asgari nitelikler ve ülkelerin destek uygulamalarına tahsis edecekleri kaynakların büyüklüğü bu tanımların sınırlarının çizilmesinde belirleyici olan başlıca unsurlardır (Cin, 2012:5). Tablo 1’de, KOBİ’leri diğer işletmelerden ayıran farklılıkları ve genel özellikleri verilmiştir.

Tablo 1. KOBİ’lerin Genel Özellikleri

KRİTER	KÜÇÜK İŞLETMELERİN TİPİK ÖZELLİKLERİ
ÜRETİM MODU	Emeğin sınıflandırılması azdır, usta tipi üretim vardır.
PİYASADAKİ YERİ	Önemli alt piyasalarda baskın bir piyasa gücü yoktur.
İDARİ YAPISI	Profesyonel bir yönetimi yoktur. Üretim ve idare fonksiyonları ayrılmamıştır.
ÇALIŞANLARI	Ailesel paylar fazladır ve eğitim gereksinimleri azdır
ÜRÜN TÜRÜ	Düşük teknolojik yoğunluk, küçük boyutlu üretim
ÖRGÜTSEL YAPISI	İşçiler, müşteriler ve satıcılarla kişisel ilişkiler
KANUNİ YAPISI	Genellikle resmi bir kaydı yoktur
ÇIKTI PİYASALARI	Genellikle bölge ile sınırlıdır
GİRDİ PİYASALARI	Bölgede bulunan kaynakların kullanılması

Kaynak: Türkoğlu, 2002: 283

Bu tanımlamaların yanında 4 Kasım 2012 tarihli ve 28457 sayılı Resmî Gazete’ de yayınlanarak yürürlüğe giren Kanun ile kurum ve kuruluşların KOBİ’lere ilişkin uygulamalarında kullanılacak ve KOBİ tanımının yapılmasında esas alınacak kriterler tablo halinde aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. KOBİ Tanımlamasında Kriterler

KOBİ tanımı	Çalışan sayısı	Yıllık Net Satış Hasılatı veya Mali Bilançosu
Mikro İşletme	1-9	< 1 Milyon TL
Küçük İşletme	10-49	< 8 Milyon TL
Orta Büyüklükteki İşletme	50-249	< 40 Milyon TL

Kaynak: 2015-2018 KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı

Tablodan da görüleceği üzere, çalışan sayısı 1 ile 9 arasında olursa, yıllık net satış hasılatı 1 milyon TL’nin altında olursa işletme mikro işletme grubuna dahil olurken, çalışan sayısı 10 ile 49 arasında olup yıllık satış hasılatı 8 Milyon TL’nin altında olursa işletme küçük işletme grubuna dahil edilmektedir. Orta büyüklükteki işletme sınıfına dahil olunabilmesi için ise çalışan sayısının 50 ile 249 arasında olması, yıllık net satış hasılatının da 40 Milyon TL’nin altında olması gerekmektedir. Ancak KOSGEB Başkanı Cevahir Uzkurt “Mali kriterler için belirlenen eşik değerlerin güncellenmesi ihtiyacı hasıl oldu ve bu kapsamda Gelir İdaresi Başkanlığından alınan 2016 yılı beyanname bilgileri detaylı olarak incelendi. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik ile birlikte, KOBİ tanımı kriterlerinden 'yıllık net satış hasılatı' ve 'mali bilanço' üst limiti 40 milyon liradan 125 milyon liraya yükseltildi." diyerek yaptığı açıklamada KOBİ tanımlamasındaki yıllık net satış hasılatının 125 milyon liraya çıkarıldığını duyurmuştur.

Küreselleşen dünyada politik ve sosyal sistemlerin denge unsuru olan; demokratik toplum ve serbest ekonomide de bir çeşit sosyal sigorta görevini icra etmekte olan KOBİ’ler; aynı zamanda sosyal dokunun korunmasına da katkıda bulunmaktadır. KOBİ’ler genç nüfusu istihdam etmekte, yenilikçiliğe ve girişimciliğe katkıda bulunmaktadır. Büyük işletmelerin tamamlayıcısı görevini üstlenmekte ve aynı zamanda, esnek yapıları ile yeni teknolojilerin adaptasyonunu daha kolay bir şekilde gerçekleştirerek daha az yatırım ile daha fazla ürün çeşitliliği sağlamaktadırlar. Ekonomik kriz ve dalgalanmalardan daha az etkilenmekte ve tekelleşme oluşumlarını engellemektedirler (Cin,2012:26). Ülkemizde KOBİ’ler, ekonomik, sosyal ve politik önemlerini her zaman korumuşlar ve ülkemizdeki politika ve stratejilerinin belirlenmesinde önemli bir yere sahip olmuşlardır. Bugün tüm ülkeler, KOBİ’lerin öneminin ve bunların ekonomik büyüme, sosyal birleşme, istihdam, bölgesel ve yerel kalkınmaya sağladığı katkıların farkındadırlar. KOBİ’lerin sahip olduğu bu önem tüm ülkelerde şu yaklaşımı benimsemiştir; Sağlam ve sağlıklı bir KOBİ yapısı, ekonomik gelişmenin, politik istikrarın ve sosyal barışın vazgeçilmez şartı, en önemli güvencesi ve temel taşlarından

birisidir. KOBİ'lerin Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomiler için önemi 1990'lı yıllardan itibaren anlaşılmaya başlanmış ve 1996 yılı KOBİ yılı ilan edilmiştir. Türkiye KOBİ gerçeğini fark ederek bu tarihten itibaren yeni düzenlemelere gitmiştir (Çatal,2007:335).

KOBİ'ler, ülke ekonomisine bir taraftan yatırım, üretim, istihdam, ihracat ve ödedikleri vergiler açısından katkıda bulunurken, diğer taraftan da coğrafi açıdan ülkenin bütün bölgelerine dağılmış olmaları nedeniyle bölgesel kalkınmada son derece önemli rol oynamaktadırlar. Ayrıca iç göçün önlenerek sağlıklı kentleşmenin önüne geçilmesinde, tam rekabetin sağlanmasında, sosyal barışın korunmasında ve kalifiye eleman yetiştirilmesinde önemli katkılar sağlamaktadırlar (Cin,2012:27). KOBİ'ler, bölgeler arası dengeli kalkınmayı sağlar, gelir dağılımındaki çarpıklıkları en alt düzeye indirir, bireysel tasarrufları teşvik eder, yönlendirir ve hareketlendirir. Büyük sanayi işletmelerinin vazgeçilmez destekleyicisi ve tamamlayıcısıdır, politik ve sosyal sistemlerin denge ve istikrar unsurudur, demokratik toplumun ve liberal ekonominin ana sigortalarından biridir. KOBİ'ler yeni fikir ve buluşların kaynağıdır, işgücü ve finansman gibi kullanılmayan kaynakların kullanımını sağlayarak yaşam düzeyinin yükselmesinde etkilidir (Cin,2012:28). Genel olarak tüm KOBİ'lerin ekonomik büyüme ve kalkınmaya katkısı olduğu kabul edilmekle birlikte son yıllarda özellikle gelişmiş ülkeler, yenilikçi ve hızlı büyüyen işletmelerin geliştirilmesine odaklanma yönünde bir eğilim göstermektedirler. Yüksek büyüme potansiyeline sahip, yenilikçi KOBİ'lerin, verimliliğin artırılmasında ve rekabet gücünün korunmasında kilit rol oynadığı düşünülmektedir. Bu nedenle birçok ülkede bu tür işletmelerin oluşmasını ve büyümesini teşvik etmeye yönelik destek ve finansman modellerinin geliştirilmesi öncelikli politikalar arasında yer almaktadır (Yüksel,2011:8).

2002 Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımına göre; ülkemizde 1,7 milyon işletme bulunmaktadır ve işletmelerin %14'ü (yaklaşık 247.000) imalat sanayii işletmelerinden oluşmaktadır. İmalat sanayiinde çalışanların sayısı 2.043.815 olup toplam çalışan sayısına oranı %32'dir (Cansız,2008:34). TÜİK' in yapmış olduğu genel sanayi ve işyerleri sayımına göre KOBİ'lerin imalat sanayi işletmeleri içindeki ve istihdamdaki dağılımı tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Türkiye'de İmalat Sanayii İşletmelerinin Ölçeksel Dağılımı

Çalışan Sayısı	İşletme Sayısı	Toplam İşletmeler İçindeki Payı (%)	Toplam İstihdamdaki Payı (%)
1-9	221.539	89,7	27,7
10-49	20.325	8,2	20,9
50-249	4.118	1,6	21,1
250+	917	0,3	30,3
Toplam	246.899	100	100

Kaynak: Cansız,2008:35

Tablo 3'e göre; Türkiye'de bulunan 246.899 imalat sanayi işletmesinin 221.539'u (1-9 kişi sayısını kapsayan) mikro işletme grubuna dahil olduğu görülmektedir. 20.325 işletme küçük işletme grubunda görülürken 4.118 imalat işletmesi de orta büyüklükteki işletme grubuna dahil olmaktadır. Toplam 246.899 imalat sanayi işletme sayısının 245.982'si 1-250 çalışan sayısı sınıflandırmasıyla KOBİ'lere ait olurken, 917 işletme büyük işletme sınıfında bulunmaktadır. Yani KOBİ'lerin toplam işletme içerisindeki payı %99,7'dir ve bu yüzdelik oranla KOBİ'lerin toplam istihdamdaki payı %69,7'dir.

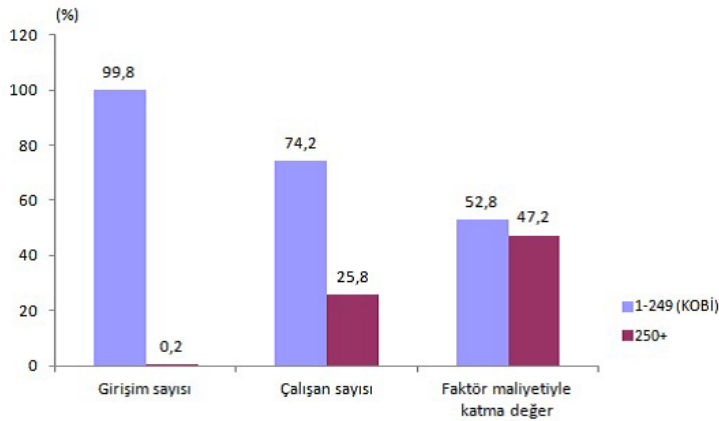
Tablo 4. Sektör ve Çalışan Sayılarına Göre Girişimlerin Dağılımı

Sektör	Çalışan Sayısına Göre Girişim Sayısı				
(Nace Rev.2)	0-9	10-49	50-249	0-249	> 250
A - Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	28.619	1.537	211	30.367	22
B - Madencilik ve Taş Ocakçılığı	5.475	1.437	352	7.264	60
C - İmalat	371.608	44.668	8.882	425.158	1.627
D - Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	3.931	418	167	4.516	62
E - Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	3.044	384	103	3.531	81
F - İnşaat	210.095	36.027	7.115	253.237	510
G - Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	1.189.401	47.583	4.272	1.241.256	472
H - Ulaştırma ve Depolama	548.578	10.929	1.387	560.894	219
I - Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	290.907	12.715	1.597	305.219	307
J - Bilgi ve İletişim	37.877	2.401	426	40.704	86

K - Finans ve Sigorta Faaliyetleri	24.702	1.026	161	25.889	75
L - Gayrimenkul Faaliyetleri	49.662	1.562	160	51.384	15
M - Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	182.344	9.697	738	192.779	117
N - İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	39.727	5.382	2.840	47.949	876
P - Eğitim	21.307	6.284	885	28.476	345
Q - İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	37.682	3.995	870	42.547	291
R - Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	33.470	837	138	34.445	13
S - Diğer Hizmet Faaliyetleri	224.781	3.672	263	228.716	32
TOPLAM	3.303.210	190.554	30.567	3.524.331	5.210
Ölçeklerine göre işletmelerin dağılımı	%93,6	%5,4	%0,9	%99,9	%0,1
AB 28'de ölçeklere göre dağılım	%92,4	%6,4	%1,0	%99,8	%0,2

Kaynak: 2015-2018 KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı

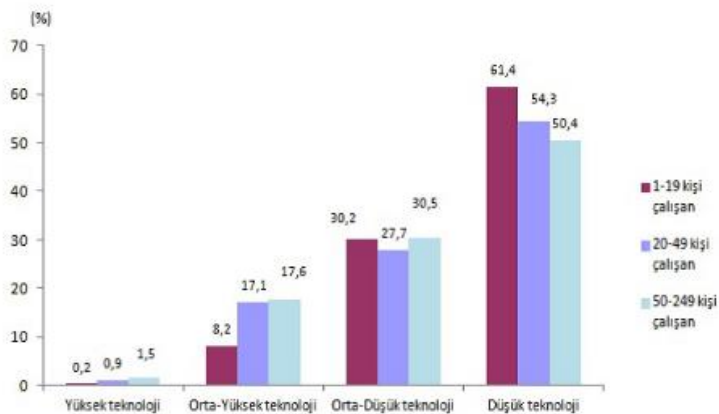
Tablo 4'te 2015-2018 KOBİ stratejisi eylem planı verilerine göre sektör ve çalışan sayılarına göre girişim dağılımları verilmiştir. Tabloya göre 1-9 işçi çalıştıran işletmelerin sayısı 3.303.210 ve KOBİ'lerin bu işletme sayısındaki oranı %93,6'dır. 10-49 işçi çalışan işletmelerin sayısı 190.554 ve buradaki KOBİ oranı ise %5,4 tür. Kısacası 1-249 işçi çalışan toplam işletme sayısı 3.524.331'dir ve buradaki KOBİ oranı %99,9 dur. TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistiklerine (2015) göre; KOBİ'ler sanayi ve hizmet sektörlerinde 2013 yılında 2 695 131 girişim faaliyeti göstermiştir. KOBİ'ler toplam girişim sayısının %99,8'ini, istihdamın %74,2'sini, maaş ve ücretlerin %54,7'sini, cironun %63,8'ini, faktör maliyetiyle katma değer %52,8'ini ve maddi mallara ilişkin brüt yatırımın %53,3'ünü oluşturmuştur.

Grafik 1. Büyüklük grubuna göre temel göstergeler (2013)

Kaynak: TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri (2015)

Grafik 1'de 2013 yılında büyüklük grubuna göre temel göstergeler verilmiştir. Buna göre, girişim sayısının %99,8'ini KOBİ'ler oluştururken, %2'lik kısmını büyük işletmeler oluşturmaktadır. Yapılan girişimlerde çalışan sayısının %74,2'sini KOBİ'ler, %25,8'ini ise büyük işletmeler oluşturmaktadır. Faktör maliyetiyle katma değer %52,8'ini KOBİ'ler oluştururken, %47,2'sini ise büyük işletmeler oluşturmaktadır.

Grafik 2. Büyüklük grubu ve teknoloji düzeyine göre KOBİ'ler (2013)

Kaynak: TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri (2015)

Grafik 2’de 2013 yılında büyüklük grubu ve teknoloji düzeyine göre KOBİ’lerin durumu verilmiştir. Grafikte, yüksek teknoloji kullanıldığı zaman çalışan kişilerin oransal olarak azaldığı gözlemlenirken düşük teknoloji kullanıldığı zaman çalışan kişilerin oransal olarak arttığı görülmektedir. KOBİLER grafiğe göre düşük teknoloji kullanarak 1-19 kişi çalışan işletmelerde %61,4, 20-49 kişi çalışan işletmelerde %54,3, 50-249 kişi çalışan işletmelerde %50,4 istihdam sağlanmıştır. Yani kısacası KOBİ’ler düşük teknoloji kullanarak istihdamın yarısından fazlasını karşılamıştır.

Grafik 3. KOBİ’lerin dış ticaretteki payı (2012-2014)

Kaynak: TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri (2015)

Grafik 3 bize KOBİ’lerin dış ticaretteki payını göstermektedir. Grafiğe göre 2012 yılında KOBİ’lerin ihracat oranı %62,6 iken İthalattaki oranı %38,5 tir.2013 yılında ihracatta %59,2, ithalatta %39,9 olmuştur. 2014 yılında ise ihracattaki payı %56,4 iken ithalattaki payı ise %37,8 olarak hesaplanmıştır. TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistiklerine (2015) göre; ülke gruplarına göre 2014 yılında dış ticaret incelendiğinde, KOBİ’ler tarafından yapılan ihracatın %48,1’i Avrupa ülkelerine, %35,5’i Asya ülkelerine gerçekleştirilmiştir. KOBİ’ler ithalatının %50,5’ini Avrupa ülkelerinden, %39,8’ini Asya ülkelerinden yapmıştır. KOBİ’lerin 2014 yılında ihracatının %91,6’sını imalat sanayi ürünleri oluşturmuştur. KOBİ’lerin ihracatı içinde giyim eşyası sektörünün payı %15, tekstil ürünlerinin payı %10,4 ve ana metallerin payı %9 olmuştur.

Tablo 5. İmalatta KOBİ’ler ile Büyük İşletmelerin Katma Değer Tablosu, İşletmelere Göre Kıyaslaması (2016)

Sanayi Ölçeği	İşletme Sayısı		Çalışan Sayısı		Katma Değer (*) (Milyon TL)	Katma Değer Payı (%)
	Adet	Payı (%)	Adet	Payı (%)		
Küçük Ölçekli (1-49)	365.697	98,1	2.383.294	45,0	21.417,5	12,8
Orta Ölçekli (50-250)	4.443	1,2	873.876	16,5	23.592,5	14,1
Toplam KOBİ (1-250)	370.140	99,3	3.257.170	61,5	45.010,0	26,9
Büyük Sanayi (250 +)	2.460	0,7	2.039.040	38,5	122.313,0	73,1
Toplam İmalat Sanayi	372.600	100,0	5.296.210	100,0	167323,0	100,0

Kaynak: Bayülken,2017:45

Tablo 5 KOBİ’lerin büyük işletmelere göre katma değeri ve katma değer içindeki yüzdelik payını göstermektedir. Tabloya göre toplam KOBİ’lerin sayısı 370.140 olarak verilmiştir ve toplam KOBİ sayısı işletme sayılarının %99,3’ünü oluşturmaktadır. 370.140 işletmenin yaptığı istihdam 3.257.170’tir. Yüzdelik dilimde ise %61,5’e karşılık gelmektedir. Toplam imalat sanayinin yapmış olduğu toplam 167.323 milyon liralık katma değer 45.010 milyon liralık kısmı KOBİ’ler tarafından oluşturulmaktadır ve bu da %26,9’a karşılık gelmektedir. KOBİ’ler, nitelik ve nicelik açısından ülkeler arasında önemli farklılıklar gösterebilmekle birlikte bu işletmelerin genel özelliklerini ve ekonomideki rollerini şöyle sıralamak mümkündür (Yüksel,2011:9):

- ✓ Daha az yatırımla daha fazla istihdam yaratabilme
- ✓ Ekonomik ve sosyal sistemin denge unsurunu oluşturma
- ✓ Gelirin daha adil dağılmasında rol oynama
- ✓ Piyasadaki talep boşluklarını ve değişikliklerini kısa zamanda karşılayabilme

- ✓ Piyasaların rekabetçiliğini artırma
- ✓ Yönetimin çoğunlukla firma sahibi tarafından gerçekleştirilmesi
- ✓ Sermayenin genelde bir kişinin veya küçük bir grubun elinde olması
- ✓ Bölgesel farklılıkların giderilmesinde ve bölgesel gelişmenin sağlanmasında önemli rol oynama
- ✓ Yeniliklerin hayata geçirilmesine önemli katkıda bulunma

KOBİ Stratejisi Eylem Planı (2015-2018)'dan alınan verilere göre KOBİ'ler Türkiye'de;

- ✓ Toplam işletmelerin %99,9'unu
- ✓ KOBİ'lerin toplam mal ve hizmet satın alımları içerisindeki payı %65,5'tir
- ✓ KOBİ'lerin üretim değerindeki payı %56,2'dir
- ✓ KOBİ'lerin maddi mallara ilişkin brüt yatırımdaki payı %53,2'dir
- ✓ KOBİ'lerin çalışanlar sayısı içerisindeki payı %75,8'dir
- ✓ Toplam katma değer %55'ini
- ✓ Toplam satışların %65,5'ini
- ✓ İthalatın %39,9'unu
- ✓ Toplam yatırımların %50'sini
- ✓ İhracatın %59,2'sini
- ✓ KOBİ kredilerinin bankacılık sektörü toplam krediler içerisindeki payı %26'dır.

KOBİ'lerin ana sektör gruplarına göre dağılımı ise şu şekildedir:

- ✓ Tarım %9
- ✓ Sanayi %12,5
- ✓ Ticaret %51,4
- ✓ Diğer %35,2

2.2. Literatür Özeti

Ulusoy ve Akarsu (2012), yapmış oldukları “Türkiye’de KOBİ’lere yapılan destekler ve istihdam üzerindeki etkileri” isimli çalışmalarında; ekonominin motoru olarak nitelendirebileceğimiz KOBİ’lerin bugünkü duruma gelmelerinin kolay olmadığını sıkıntılı süreçler geçirdiğini belirtmiştir. Nihayetinde zamanla ekonomide yadsınamaz etkiler gösteren KOBİ’ler devlet tarafından yapılan destekler sayesinde daha iyi duruma gelmiştir. Yapılan desteklerle kendini geliştiren büyüten KOBİ’ler istihdam sağlama gücünü de artırmıştır. Büyük işletmeler istihdam sağlama açısından ekonominin sadece genişleme döneminde başarılı olurken, küçük işletmeler hem daralma hem de genişleme döneminde istihdama katkıda bulunabilmiştir. Ancak bunların yanında yapılan desteklerin artık yetersiz kalmaya başladığına dolayısıyla KOBİ’lerden beklenen sonucun alınmadığına işaret ederek girişimciliğin daha fazla desteklenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Türkan ve Değirmenci (2017) “KOSGEB Desteklerinin, Destekleri Kullanan İşletmeler Açısından Değerlendirilmesi ve Bingöl İli Uygulaması” çalışmalarında, Bingöl İlinde KOBİ niteliğinde faaliyet gösteren 47 örneklem seçerek anket yapmışlardır. Yapılan anket sonuçlarına göre KOBİ’lerin sorunlarına çözüm bulunmasının gerekliliğine dikkat çekilirken bunun yanı sıra KOBİ’lerin verimlilik artışı için gerekli politikalar oluşturulması gerektiği üzerinde durulmuştur.

Yüksel (2011) yaptığı çalışmada, Türkiye’de KOBİ’lerin banka kredilerine erişimi konusunda araştırmalar yapmıştır ve yapmış olduğu araştırmalarda KOBİ’lerin banka kredilerine erişiminin artırılması gerektiğine ve KOBİ’lere verilen desteklerin iyileştirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur. Finansmana erişimde yaşanan sıkıntıların giderilmesi için politika önerileri yapılmıştır.

Bayülken (2017) “Küçük ve orta ölçekli sanayi işletmeleri (KOBİ’ler)” adlı çalışmada AB ülkelerinde ve Türkiye’de KOBİ’lerin ekonomiye katkılarını anlatmıştır. Bunun yanında KOBİ’lerin avantaj ve dezavantajlarını belirterek ülke ekonomilerindeki sorunlara da değinmiştir.

3. YEREL EKONOMİNİN MOTORU OLARAK KOBİ: NİĞDE

KOBİ’ler, genelde, ekonomik çağrışımları üzerinden algılanmakla birlikte, toplumsal süreçte de yaşamsal işlevler görürler. Devinimleri toplumsal bir bağlamda gerçekleşen bu işletmeler, toplumla doğrudan etkileşen öznelerdir. Dolayısıyla toplumdan etkilendikleri gibi, toplumu çok yönlü etkileyen ve topluma çeşitlilik gösteren bir katkıları bütünü sağlayan oluşumlardır. Topluma dinamizm kazandırma, toplumsal

dönüşüme/değişime itici güç sağlama, sosyoekonomik/politik istikrara katkıda bulunma, refah düzeyini yükseltici rol oynama, çalışma ortamını iyileştirerek toplumun üretkenlik kapasitesini yükseltme vb. bakımlardan sağladıkları kolektif itki küçük ve orta ölçekli işletmelerin topluma olan başlıca katkıları arasında yer almaktadır (İlhan,2006:271). Küreselleşen dünyada politik ve sosyal sistemlerin denge unsuru olan; demokratik toplum ve serbest ekonomide de bir çeşit sosyal sigorta görevini icra etmekte olan KOBİ'ler; aynı zamanda sosyal dokunun korunmasına da katkıda bulunmaktadır. KOBİ'ler genç nüfusu istihdam etmekte, yenilikçiliğe ve girişimciliğe katkıda bulunmaktadır. Büyük işletmelerin tamamlayıcısı görevini üstlenmekte ve aynı zamanda, esnek yapıları ile yeni teknolojilerin adaptasyonunu daha kolay bir şekilde gerçekleştirerek daha az yatırım ile daha fazla ürün çeşitliliği sağlamaktadırlar. Ekonomik kriz ve dalgalanmalardan daha az etkilenmekte ve tekelleşme oluşumları engellemektedirler (Cin,2012:26). Kobilerin genel olarak ekonomiye yaptıkları katkıları 5 ana grupta toplayacak olursak (Bayülken,2017:73); istihdam yaratılması, esneklik sayesinde yeni durumlara hızlı uyum sağlaması, girişimciliği teşvik etmesi, butik üretim sayesinde ürün farklılaştırılması ortaya çıkartması, büyük işletmelerde yan sanayi olarak çalışma ve fason üretim yapması. Bu katkılardan yola çıkarak KOBİ'lerin büyük işletmelere göre avantajları (Türkoğlu, 2002:283);

- ✓ Tüketici tercihlerine göre değişebilen esnek üretim tarzı
- ✓ Yeniliklere açık ve daha yakın olması
- ✓ Yeniliklerde daha fazla verimlilik
- ✓ Üretimdeki boşlukların hızla doldurulması
- ✓ Bürokrasinin ve yönetici grubunun az olması
- ✓ Çalışanlarla daha yakın ilişki
- ✓ Trafik yoğunluğunun az olduğu yörelerde faaliyette bulunmalarından dolayı trafik maliyetlerinin düşük olması
- ✓ Bireysel tasarrufların teşvik edilmesi
- ✓ Kobilerin farklı alanlara dağılımı sonucu sabit noktalardan işleyen büyük firmalara karşı sağladığı alansal faydalar
- ✓ Düşük maliyetle istihdama katkısı
- ✓ Yerel istihdamı artırması
- ✓ Rekabeti teşvik etmeleri
- ✓ Bölgesel kalkınma ve çevre korunmasına katkıları

Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Orta Vadeli Program (2018-2020)'a göre KOBİ'lerin finansmana erişiminin kolaylaştırılması için;

- ✓ Girişim sermayesi, bireysel katılım sermayesi ve kitle fonlaması gibi yenilikçi finansman imkânları ve teknolojik girişimcilik destek modelleri geliştirilecektir
- ✓ Girişimcilik ve KOBİ'lere yönelik olarak sağlanacak desteklerde firmaların yenilik, istihdam, büyüme ve ihracat potansiyelleri dikkate alınacaktır
- ✓ KOBİ'lerin finansmana erişimini kolaylaştırmak üzere banka teminat mektubu yerine "Kefalet Sigortası" kullanabilmesine imkân sağlayacak bir düzenleme yapılacaktır
- ✓ Bölgelerde katma değeri yüksek üretim potansiyeli olan firmaların finansmana erişimini kolaylaştırmak amacıyla bölgesel girişim sermayesi uygulaması başlatılacaktır

3.1. Niğde İlinin Sosyo-Ekonomik Özellikleri

Niğde ili; merkez ilçe, Altunhisar, Bor, Çamardı, Çiftlik ve Ulukışla'dan oluşan altı ilçeye sahiptir. 113 köyü bulunan ilde, 52 de belediye bulunmaktadır. İlin yüzölçümü 7.795 km² olup; 1.229 m rakıma sahiptir. İl topraklarının %28,8'i dağlık, %41,2'si dalgalı arazi ve yaylalar ve %30'unu ovalar oluşturmaktadır. Melendiz, Hasan dağı ve Erciyes dağının şekillendirdiği jeolojik yapı, bol miktarda bakır, çinko, demir, cıva, altın, gümüş gibi metalik maddeler içermesi dolayısıyla ilin, yeraltı kaynakları açısından zengin olduğu söylenebilir. Ayrıca kükürtlü sıcak su kaynakları bakımından da yöre zenginlik göstermektedir. Belirtmek gerekir ki, Niğde, belirtilen coğrafi konum ve özellikleri itibarıyla, gelişme potansiyeli yeterli olan bir yerleşim yeri değildir. Kayseri-Adana yolunun biraz kıyısında bulunması, (ki bu yol hattının fazla yoğunluğa sahip olduğu söylenemez) ve özellikle E-90 kara yolunun kentin oldukça uzağından (Ulukışla ilçesinden) geçmesi, gelişmede ulaşımın işlevini Niğde için azaltmaktadır (Özel,2005:125). Niğde, 2 Organize Sanayi Bölgesine sahip olup bu bölgelerde toplamda yaklaşık 5.000 kişiye istihdam sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra ilde 2 Ar-

Ge Merkezi, 1 Tasarım Merkezi ve 1 Teknopark mevcuttur. Çiftahan ve Narlıgöl ilçelerinde yer alan termal su kaynakları ile Aladağlar ve Bolkar dağlarının doğa ve dağcılık turizmi özelinde barındırdığı potansiyel sebebiyle Niğde turizmde de her geçen gün daha ileriye gitmektedir. Aynı zamanda tarımdaki birincilikleri ile de ön plana çıkan Niğde, ülkemizdeki Amasya Elması, Patates ve Beyaz Lahana üretiminde başat konumdadır. Gıda, tekstil, kauçuk ve plastik, diğer metalik olmayan ürünlerin imalatı ve ana metal sanayi Niğde'nin öne çıkan sektörleri olup Çimsa, Ditaş, Koyunlu gibi öncü firmalar ilde faaliyet göstermektedir (www.ahika.gov.tr/bolgede-yatirim). İllerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasını ve endeks değerlerini belirleyen temel faktörler, illerin sahip oldukları nüfus büyüklüğü, yüz ölçümü ya da şehirleşme oranı gibi bir takım yüzeysel büyüklükler değildir. Sıralamayı belirleyen başlıca faktörler, illerdeki demografik yapının, işgücü talebinin, eğitim ve sağlık hizmetlerinin, fiziki ve sosyal altyapı olanaklarının, üretim seviyesinin ve her şeyden önemlisi gelir düzeyinin, il nüfusunun ihtiyaçlarını karşılamada sağladıkları başarı olmaktadır. Başka bir anlatımla, illerin sahip olduğu nüfus büyüklüğü, iktisadi ve sosyal faaliyetlerin dinamizmi ile birebir orantılı değildir. Nitekim, ilk bakışta sosyo- ekonomik gelişmişlik sıralamasında üst sıralarda yer alan illerin, sıralamadaki yeri ile nüfusu arasında doğru orantı gözlemlense de bu durumun genelleştirilmesi mümkün değildir. Buradan bir sonuç çıkarılması gerekirse, nüfusu büyük olduğu halde alt sıralarda yer alan illerde, iktisadi yaşama katılım düzeyi düşüktür. (Ertuğrul,1998:49).

Tablo 6. Niğde İlçeleri Gelişmişlik Sıralaması

İL	İLÇE	GELİŞMİŞLİK ENDEKSİ DEĞERİ	İL İÇİ GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI	BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI	GELİŞMİŞLİK GRUBU
Niğde	Merkez	1,77847	1	5	1
	Bor	0,68522	2	8	2
	Ulukışla	-0,30945	3	19	4
	Çamardı	-0,74626	4	29	4
	Çiftlik	-0,97301	5	32	5
	Altınhisar	-1,16428	6	36	5

Kaynak: TR71 Düzey2 Bölge Planı 2014-2023

Tablo 6 'da verilen Niğde ilçelerinin gelişmişlik sıralamasına göre; merkez ilçe 1,77847 gelişmişlik endeks değeri ile 1. sırada yer almaktadır. 2. sırayı 0,68522 endeks değeri ile Bor ilçesi takip etmektedir. İl içi gelişmişlik sıralamasında 6. sırayı ise -1,16428 endeks değeri ile Altınhisar almaktadır. Niğde ilinin toplam nüfusu 364.707 kişi, yüz ölçümü 7.234 kilometrekare, toplam tarım alanı 2.730.264 dekar, kişi başı GSYİH 6,8 bin \$ ve toplam ihracatı 58,4 milyon \$'dır.

3.2. Niğde İlinde KOSGEB Tarafından Desteklenen KOBİler

KOBİ'ler geniş bir alanda faaliyet gösterdikleri için, bölgesel farklılıkların giderilmesi, mülkiyetin tabana yayılması, istihdam oluşturulması büyük önem taşımaktadır. KOBİ'lerin ekonomideki yeri, oluşturduğu istihdam, büyük işletmelere sağladıkları destek hizmetleri ve milli gelire sağladıkları katkı göz önüne alındığında, mutlaka desteklenmeleri gerekmektedir. KOBİ'lerin çeşitli teşvik ve desteklerle desteklenmesindeki amaç; büyük şirketlerle rekabet ve gelişimlerinin sağlanması yanında, KOBİ'lerin avantajlarından yararlanmak ve olumsuz yönlerini azaltmaktır. KOBİ'lerin teşvik ve desteklerden yararlanma düzeyleri, teşvik ve destek şekilleri farklılıklar göstermektedir (Türkan ve Değirmenci: 2017:161). Türkiye'de KOBİ'lere ve yeni girişimcilere destek veren birçok özel ve kamu kuruluşu bulunmaktadır. KOSGEB bunlar arasında en önemli olanlarından biridir. KOSGEB, 20 Nisan 1990 tarih ve 3624 sayılı kanunla kurulmuştur. KOSGEB, Türkiye'de KOBİ'lere ve girişimcilere teknik ve finansal destek sağlayan, danışmanlık hizmeti veren ve girişimciliğin gelişmesine katkı sağlayan önemli bir kamu kuruluşudur. KOSGEB tarafından KOBİ'lerin ve girişimcilerin kullanımına sunulan farklı destek programları bulunmaktadır (Çetinkaya ve Ay, 2017:22). KOSGEB'in kuruluş amacı ve görevleri; 20.04.1990 tarih ve 20498 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan "Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı kurulması hakkında kanun" da belirtilmiştir. Kanunun 1. Maddesinde KOSGEB'in kuruluş amacının "ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin payını ve etkinliğini artırmak,

rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmek” olduğu açıklanmıştır (Aydemir, 2005:104).KOSGEB’in 1990-2009 yılları arasında imalat sanayi KOBİ’lerine yönelik yapmış olduğu çalışmalar takdirle karşılanmış ve 2009 yılında imalat sanayi dışında yer alan sektörlerdeki KOBİ’lerin de geliştirilmesi görevi KOSGEB’e verilmiştir. 18 Eylül 2009 tarih ve 27353 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan 2009/15431 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, KOSGEB’in geliştirilmesinden sorumlu olduğu sektörler belirlenmiştir. Bu sektörler ise: Madencilik ve Taş ocakçılığı, imalat, elektrik gaz buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, su temini: kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, inşaat, toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, bilgi ve iletişim, finans ve sigorta faaliyetleri, mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler, idari ve destek hizmet faaliyetleri, kültür sanat eğlence dinlence ve spor ve diğer hizmet faaliyetleri (www.kosgeb.gov.tr). KOSGEB’in girişimcilik ve teknoloji geliştirmeye yönelik çeşitli programlar altında proje tabanlı destekleri bulunmaktadır. TR71 bölgesindeki tüm illerde (Kırıkkale, Kırşehir, Niğde, Aksaray ve Nevşehir) hizmet ofisleri bulunmaktadır. Bu programlar (Sevinç ve Eren,2016:12);

- ✓ KOSGEB Yeni Girişimci Desteği
- ✓ KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Programı
- ✓ KOSGEB İş Geliştirme Merkezi Desteği (İŞGEM)
- ✓ KOSGEB Ar-Ge ve Endüstriyel Uygulama Desteği

KOBİ’lerin Borsa İstanbul’da işlem görmesi için aşağıdaki alanlarda desteklemelerde bulunulur (investinnigde.com):

- ✓ Piyasa danışmanı danışmanlık hizmet bedeli, %75 oranında en fazla 2 yıl boyunca 60.000 TL hibe
- ✓ Bağımsız denetim hizmeti bedeli, %75 oranında, 20.000 TL hibe
- ✓ Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) kurul kaydına alma ücreti, İMKB Gelişen İşletmeler Piyasası Listesine kabul ücreti, Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) masrafı, 0 oranında, 10.000 TL hibe
- ✓ Aracı kuruluşa ödenecek aracılık komisyonu, %75 oranında, 10.000 TL hibe

KOSGEB kredi destek programlarına 2003 yılında başlamıştır. Bu programlarda KOSGEB, kredi faizlerinin tamamını veya bir kısmını karşılamaktadır. 22.03.2004 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile KOBİ’lere kamu bankaları tarafından kullanılacak işletme sermayesi, yatırım ve ihracat kredilerinin faiz giderlerinin, KOSGEB tarafından karşılanmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Kredilerin üst sınırı, 100 bin ABD Dolarına karşılık gelen TL olarak belirlenmiş ve sıfır faizli kredi programları başlatılmıştır. 2008 yılında alınan yeni bir Bakanlar Kurulu Kararı ile kredi programlarında kamu bankalarının yanı sıra, özel bankalarla da çalışılması sağlanmış, kredi üst sınırı kaldırılarak, kredi faiz desteğinin üst sınırı işletme başına 300 bin TL olarak belirlenmiştir. Ayrıca azami kredi vadesi, 24 aydan 48 aya yükseltilmiştir (Yüksel,2011:91). Ahiler Kalkınma Ajansının KOSGEB’in KOBİ Proje Destek Programına göre; KOBİ desteklerinin oranı 1. ve 2. bölge illeri için %50 oranında 150.000 TL hibe, 3., 4., 5., 6. bölge illeri için %60 oranında 150.000 TL hibedir. Proje süresi en az 6 ay, en fazla 24+12 ay olabilir. Desteklenecek Proje Konuları, İşletmelerin; üretim, yönetim-organizasyon, pazarlama, dış ticaret, insan kaynakları, mali işler ve finans, bilgi yönetimi ve bunlarla ilişkili alanlarda sunacakları projeler; İstihdam artırıcı, ihracat artırıcı, pazar payı artırıcı, verimlilik artırıcı, maliyet düşürücü, kapasite artırıcı, ürün/hizmet kalitesi yükseltici, bölgesel gelişim düzeyine katkı sağlayıcı, kaynakların etkin kullanımını sağlayıcı, kurumsallaşmaya yönelik, müşteri memnuniyetini artırmaya yönelik olmalıdır. Destek miktarı: 250.000 TL hibe, 500.000 TL.

Desteklenmeyecek giderler: Arsa, bina, inşaat, tadilat, tefrişat ve benzeri, taşıt aracı, vergi, resim ve harçlar, sosyal güvenlik primleri, haberleşme giderleri, proje ile ilgili olmayan personel giderleri, enerji ve su giderleri, kira giderleri, finansman giderleri, proje ile ilişkilendirilmemiş diğer maliyetler

Desteklenecek giderler: Proje kapsamında desteklenmesi uygun görülen gider gruplarının toplamı Kurul tarafından belirlenir ve sabitlenir. Her bir proje gider grubunun desteklemeye esas tutarı; makine-teçhizat, hammadde, malzeme için, sabitlenen toplam tutarın %10’unu ve personel, yazılım ve hizmet/diğer gider gruplarının her biri için %40’ını geçmeyecek şekilde belirlenir. Proje bütçe gerçekleşmesindeki değişiklikler bu tutarları değiştirmez.

Tablo 7. Niğde İlinde Verilen KOSGEB Destekleri

No	Yıl	Destek programının adı	Yararlanıcı	Proje adı	Proje süresi	Toplam bütçe	Ödenen toplam tutar
1	2010	Küçük ölçekli altyapı mali destek programı	Niğde il özel idaresi	Niğde ili 14 köyüne doğal kanalizasyon arıtma tesisi yapımı projesi	12	575.683,31	394.318,90
2	2010	Kırsal kalkınma mali destek programı	Niğde ili süt üreticileri birliği	Niğde için sağlıklı süt projesi	12	159.790,00	140.296,01
3	2010	Tarım dayalı sanayi mali destek programı	Köseoğlu tarım yem nakliye petrol ve inş. Sanayi tic. Limited şirketi	Köseoğlu ürün çeşitlendirme projesi	10	503.300,000	251.359,06
4	2010	Tarım dayalı sanayi mali destek programı	Calmio süt gıda tarım inş. Ve enerji san. Tic. A.ş.	Pastörize süt dolum tesisi projesi	9	303.900,00	150.941,88
5	2010	Tarım dayalı sanayi mali destek programı	Bakkalbaşıoğlu süt ürünleri san.tic. A.ş.	Yüksek kalite'ye, 'yüksek kapasite'ye ve 'mükemmel bir tesis'e doğru	10	568.180,00	284.090,00
6	2010	Tarım dayalı sanayi mali destek programı	Niğtav Niğde tavukçuluk üretim san. Ve tic. Ltd. Şti	Yumurta tasnif makinesi alım projesi	12	807.100,00	380.790,24
7	2011	İmalat sanayinde yenilikçiliğin geliştirilmesi mali destek programı	Nidaş madencilik taşımacılık makine ithalat ihracat kimya sanayi ticaret anonim şirketi	Mikro sınıflandırıcılarla nano boyutta mikronize kalsit üretimi	12	174.235,00	80.488,65
8	2011	İmalat sanayinde yenilikçiliğin geliştirilmesi mali destek programı	Öncü mühendislik inşaat sanayi ve ticaret a.ş	Beton prefabrik yapı elemanları üretim tesisi projesi	12	457.227,00	176.753,11
9	2011	Tarım ve kırsal kalkınma mali destek programı	Bor ilçesi süt üreticileri birliği	Sütte soğuk zincir projesi	12	335.986,00	242.866,04
10	2011	Tarım ve kırsal kalkınma mali destek programı	Niğde ili damızlık sığır yetiştiricileri birliği	Bölgede verimlilik için sütte ölçülebilirlik	12	337.148,00	241.708,85
11	2011	Turizm mali destek programı	Tyana kültür ve turizm vakfı	Tyana'lı opollonius	12	120.543,00	89.811,00
12	2012	Küçük ölçekli alt yapı mali destek programı	Niğde merkez köylerine hizmet götürme birliği	26 köyün içme suyu pompalarının elektrik enerjisi ihtiyaçlarının güneş enerjisiyle karşılanması	12	683.584,97	502.717,10
13	2012	Küçük ölçekli alt yapı mali destek programı	Niğde organize sanayi bölgesi	Arıtma tesisimiz yetmiyor! Niğde organize sanayi bölgesi atıksu arıtma tesisi ek ünite yapımı	24	1.259.770,00	512.778,48
14	2012	Sektörel rekabet edebilirlik mali destek programı	Birtusan biriket ve tuğla sanayi tic. Ltd.Şti.	Birtusan İnovasyon ile Sektörel Rekabet Gücünü Artırıyor	9	1.040.248,00	373.336,33
15	2012	Sektörel rekabet edebilirlik mali destek programı	Yakup yavuz demirbilek	Naylon Üretim Tesisinde Geri Dönüşüm Hattı Kurulması ve Ürün Çeşidinin Artırılmasıyla Rekabet Gücünün Artmasına Katkı Projesi	9	142.850,00	67.000,00
16	2014	Sektörel rekabet edebilirlik mali destek programı	Niğ-cam ticaret ve sanayi ltd. Şti.	Niğcam: bir gelişim, büyüme ve geleceğe hazırlanma projesi	9	520.400,00	253.496,36
17	2015	Enerji alt yapısı mali destek programı	Niğde Merkez Köylerine Hizmet Götürme Birliği	Fotovoltaik enerjiyle sürdürülebilir kırsal kalkınma	12	1.175.894,00	457.078,069
18	2015	Enerji alt yapısı mali destek programı	Niğde il milli eğitim müdürlüğü	Enerjimiz güneş olsun; okullarımız yeşil olsun	12	347.300,00	195.217,65
19	2015	Sosyal kalkınma ve mali destek programı	Ulukışla halk eğitim merkezi	Mesleğimi profesyonelce öğreniyorum	9	135.150,00	111.936,74
20	2016	KOBİ geliştirme mali destek programı	Niğpaş Tarım Petrol Maden Tic.Ltd.Şti	Kalsit İhracatında Niğpaş Öne Çıkıyor	9	596.350,00	296.595,00
21	2016	KOBİ geliştirme mali destek programı	Modeka Mobilya San.Ltd.Şti	Modernizasyonla Büyümede Hız Kazanan MODEKA Mobilya	9	774.860,00	331.942,77

Kaynak: Ahiler Kalkınma Ajansı (KOSGEB Destekleri)'ndan alınan verilerden derlenerek hazırlanmıştır.

Tablo 7'de KOSGEB'in Niğde ilinde yapmış olduğu destek programlarından bazıları verilmiştir. Tabloya göre Niğde'de çeşitli alanlarda çeşitli miktarlarda destekler verilerek Niğde ilinde yerel kalkınma sağlanması için programlar düzenlenmiştir.

Tablo 8. Niğde İlinde KOSGEB Destek Programlarının İstihdama Katkısı

No	Yıl	Destek Program Adı	İstihdama Katkısı (İşletme Sayısı)	Verilen Destek Tutarı (TL)
1	2014	Ar-ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı	2	26.890
2	2014	Genel Destek Programı	125	480.546
3	2014	Girişimcilik Destek Programı	37	350.123
4	2015	Ar-ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı	4	195.618
5	2015	Genel Destek Programı	87	441.184
6	2015	Girişimcilik Destek Programı	52	524.836
7	2016	Ar-ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı	5	262.760
8	2016	Genel Destek Programı	153	827.551
9	2016	KOBİ Proje Destek Programı	3	50.176
10	2016	Girişimcilik Destek Programı	80	1.339.219
11	2016	KOBİGEL- KOBİ Gelişim Destek Programı	1	52.320
12	2017	Ar-ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı	9	291.201
13	2017	Genel Destek Programı	175	1.421.446
14	2017	Girişimcilik Destek Programı	138	2.511.557
15	2017	KOBİGEL- KOBİ Gelişim Destek Programı	3	131.355
16	2017	Teminat Giderleri Desteği	3	1.245
17	2018	Ar-ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı	12	1.036.886
18	2018	Genel Destek Programı	216	2.340.302
19	2018	Girişimcilik Destek Programı	164	2.330.078
20	2018	KOBİGEL- KOBİ Gelişim Destek Programı	6	621.034
21	2018	Teminat Giderleri Desteği	1	1.123
22	2018	Teknolojik Ürün Tanıtım ve Pazarlama (TEKNOPAZAR) Destek Programı	1	76.648
23	2018	KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım (KOBİ Teknoyatırım) Destek Programı	1	221.666

Kaynak: KOSGEB Genel Müdürlüğü

Tablo 8 bize, Niğde ilinde yapılan 2014-2018 yıllarını kapsayan çeşitli destek programları ile bu programların istihdama katkısı ve destek tutarını vermektedir. Tabloya göre 2014 yılında yapılan Ar-ge İnovasyon ve Endüstriyel uygulama destek programı ile 26.890 TL ile istihdama 2 işletme dahil edilmesini sağlamıştır. 2018 yılında da diğer yıllarda olduğu gibi birden fazla program gerçekleştirerek istihdama büyük katkılar sağlamıştır. Bu kapsamda 2018 yılında KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım (KOBİ Teknoyatırım) Destek Programı ile 221.666 TL destek vererek 1 işletmeyi daha istihdama dahil etmiştir.

Tablo 9. KOSGEB'in Niğde'de Firmalara Verdiği Destek Tutarları

KOSGEB Niğde Müdürlüğü	Verilen Destek Tutarı	Desteklenen Firma Sayısı
2013 Takvimi	186.707,81	17
2014 Takvimi	329.839,01	31
2015 Takvimi	524.835,72	52
2016 Takvimi	1.357.477,49	81
2017 Takvimi	2.480.909,92	137
2018 Takvimi	1.619.803,41	141
2019 Takvimi	406.641,93	56
TOPLAM	6.906.215,29	295

Kaynak: KOSGEB Niğde Müdürlüğü

Tablo 9'da KOSGEB Niğde Müdürlüğü verilerine göre firmalara verilen destek tutarları verilmiştir. Verilere göre, 2013 yılında 17 firmaya verilen destek tutarı 186.707,81 TL iken 2014 yılında verilen destek tutarı artırılarak 31 firmaya 329.839,01 TL olmuştur. Tablodan görüldüğü gibi yıllar geçtikçe desteklenen firma sayısında da verilen destek tutarında da artışlar yaşanmıştır ve 2019 yılına gelindiğinde şimdiye kadar geçerli olan verilere göre 56 firmaya verilen destek tutarı 406.641,93 TL'yi bulmuştur. 2013-2019 yıllarını kapsayan süreçteki KOSGEB Destekleri toplam 295 firma ile 6.906.215,29 TL olmuştur.

3.3.Ekonomik ve Sosyal Gelişmeye Sağlanan Katkısı

KOBİ'lerin gelir düzeyi ve istihdam üzerine etkisi bölgenin kalkınmışlık seviyesine göre değişiklik arz etmektedir. Kısa vadede istihdam için en iyi potansiyel küçük işletmelerdir. KOBİ'lerin önemi gün geçtikçe daha çok anlaşılmakta, toplum içindeki sayıları hızla artmakta, istihdam içindeki payları yükselmekte, çalışanların büyük bir kısmını istihdam etmekte ve doğal olarak kendilerine gösterilen ilgi de önemlerine ve sayılarına paralel olarak artmaktadır (İraz,2005:371). İşletme ölçeği ile ekonomik kalkınma süreci arasındaki ilişki incelendiğinde, beş aşamalı bir kalkınma sürecinden söz etmek mümkündür (Çatal,2007:345-346);

- 1.Aşama: KOBİ'lerin ülkenin tüm coğrafik bölgelerine dağılmış bulunması,
- 2.Aşama: Özellikle kırsal veya taşra bölgelerinde küçük işletmelerin, bölgede istihdam ve gelir yaratarak bölge nüfusunun büyük şehir merkezlerine göçünü engellemesi,
- 3.Aşama: Duran/azalan göç sonucu bölgede ekonomik faaliyetlerin canlanması,
- 4.Aşama: Bölgenin imkânlarına ve izlenen kalkınma politikalarına bağlı olarak canlanan ekonomik faaliyetlerin dinamik ve büyüme potansiyeli yüksek işletmelerin doğuşunu teşvik edici bir ekonomik ortamı meydana getirmesi,
- 5.Aşama: Dinamik ve büyüme potansiyeli yüksek işletmelerin kurulması ile bölgesel kalkınmanın hızlanması ve dolayısıyla ülke ekonomisinin gelişmesidir. KOBİ'ler, bir ülke ekonomisinin kapsadığı tüm coğrafi yerleşim alanlarına dağılmış birer yerel işletmelerdir. Bu nedenle bu işletmeler genellikle büyük şehirler etrafında yoğunlaşmış olan büyük işletmelere göre daha çok bir taşra özelliği gösterirler. Böylece, bir ülkedeki ekonomik faaliyetlerin yöreler arasında dengeli dağılımına katkıda bulunurken, öte yandan genellikle emek yoğun üretimde bulunduklarından, yerel istihdam imkânının arttırılmasına önemli katkıda bulunarak küçük şehirlerden büyük şehir merkezlerine göçün engellenmesine ve yörenin kendi potansiyeli içinde kalkınmasına temel oluşturmaktadırlar (Cin, 2012: 29).

KOBİ'lerin sosyal hayatta da önemli katkıları vardır. KOBİ'ler ülkede geniş bir alana yayıldıkları için bölgesel gelişmişlik farklarını gidermede, mülkiyeti geniş bir alana yaymada, istihdam olanağı meydana getirip bunu sürdürmede, demokratik hayatı canlı tutmada önemli bir güçtür. KOBİ'ler, büyük işletmeleri de olumlu yönde etkilemekte ve sosyal yönden bir rahatlama sağlamaktadırlar. KOBİ'ler ekonomik hayatın temel unsurları olarak, sosyal boyutta gelir dağılımının düzenlenmesi, eşit fırsat ve olanakların tanınması, geri kalmış bölgelerin gelişmesinde önemli misyon üstlenmektedirler (Cin, 2012: 42). KOBİ'ler geliştikçe üretim artar, işsizlik azalır, gelir dağılımı düzelir, ekonominin rekabet gücü artar, dış alım ve satım büyür, ekonomi bir savunma gücü kazanır, girişimcilik ruhu canlı tutulur, tasarruf ve yatırım düzeyi de artar (Çatal, 2007:344). Küreselleşen dünyada politik ve sosyal sistemlerin denge unsuru olan; demokratik toplum ve serbest ekonomide de bir çeşit sosyal sigorta görevini icra etmekte olan KOBİ'ler; aynı zamanda sosyal dokunun korunmasına da katkıda bulunmaktadırlar. KOBİ'ler genç nüfusu istihdam etmekte, yenilikçiliğe ve girişimcilik katkıda bulunmaktadırlar. Büyük işletmelerin tamamlayıcısı görevini üstlenmekte ve aynı zamanda, esnek yapıları ile yeni teknolojilerin adaptasyonunu daha kolay bir şekilde gerçekleştirerek daha az yatırım ile daha fazla ürün çeşitliliği sağlamaktadırlar. Ekonomik kriz ve dalgalanmalardan daha az etkilenmekte ve tekelleşme oluşumları engellemektedirler (Cin, 2012: 26).

4. SONUÇ

Ekonomik kalkınma sadece ülkenin ekonomik anlamda gelişmesi, ilerlemesi ve büyümesini ifade etmemektedir. Ekonomik kalkınma aynı zamanda bireylerin refah düzeyini de içeren kavramsal bir faaliyettir. Ülkenin kalkınması kendi içerisinde ayrı ayrı bölgelerin kalkınması ile mümkün olmaktadır. Bu bağlamda ulusal kalkınmayı bölgesel kalkınma faaliyetleri ile ilişkilendirebiliriz. Ancak bölgelerarasındaki nüfus, işgücü ve sermayenin dengesiz dağılımı, bölgenin coğrafi şartları bölgedeki bireylerin yaşam koşulları sosyoekonomik faaliyetleri bölgesel kalkınmadaki dengesizliğe sebep olan faktörler arasında sayılmaktadır.

Bölgesel kalkınmanın sağlanabilmesi için öncelikli olarak bölgenin Sosyo-ekonomik koşulları göz önünde bulundurularak; bölgedeki kaynakları etkin kullanabilecek ekonomik aktiviteler ile yeni iş sahaları oluşturmak ve dolayısıyla bölgede yaşayan bireylere istihdam olanakları sunarak yaşam standartlarını sürdürülebilir yöntemlerle iyileştirmek gibi bölgeye katkı sağlayabilecek sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirecek faaliyetler belirlenmelidir. Az gelişmiş bölgeler üzerinde harcamalara yatırımlara ağırlık verilerek bölgeye artı kazandırılmalıdır. KOBİ'ler bu noktada büyük önem arz etmektedir. KOBİ'ler ekonomik faaliyetleriyle bölgede yatırım, üretim ve istihdama katkıda bulunurken bulunduğu yerdeki bireylerin de refah düzeyini etkileyerek bölgesel kalkınmayı sağlamaktadır. Ancak KOBİ'lerin ekonomik faaliyetlerini devam ettirebilmesi için destek ve teşviklere ihtiyaç duymaktadır.

Niğde ili için yaptığımız çalışmamızda KOBİ'lerin yerel ekonomik kalkınmasındaki rolü incelenmiştir. Niğde'nin Sosyo-ekonomik özelliklerini incelediğimizde yeraltı kaynakları açısından zengin olduğu, Çiftelhan ve Narlıgöl ilçelerindeki termal su kaynaklarıyla turizm açısından gelişmeye uygun koşulları bulunurken gelişim ulaşım açısından kısıtlıdır. Niğde ili tarım sektöründe yoğunlaşırken bunun yanında gıda, tekstil,

plastik ve metal sanayi de ildeki öne çıkan sektörlerdendir. Bölgesel kalkınmanın sağlanmasında önemli bir işleve sahip olan KOBİ'lerin desteklenmesi için birçok kuruluş bulunmaktadır ve bu kuruluşlardan en önemlisi KOSGEB'dir. KOSGEB'in kuruluş amacı, KOBİ'lerin ekonomideki payını artırmak ve ekonomik seviyelerini yükseltmektir. KOSGEB'in proje tabanlı destekleri bulunmaktadır. Desteklerinden bazıları; KOSGEB yeni girişimci desteği, KOSGEB iş geliştirme desteği, KOSGEB ar-ge desteği. Çalışmamızda verilmiş olan Tablo 7'de Niğde ilinde çeşitli sektörlerde verilen KOSGEB destekleri görülmektedir. Bu desteklerle bölgesel kalkınmanın sağlanması için çeşitli programlar düzenlenmiştir. Tablo 8'de KOSGEB destek programlarının istihdama katkısı verilmiştir. Bu verilere göre istihdama katılan destek verilen işletme sayısında artışlar yaşanmıştır. KOSGEB destekleriyle istihdam ve bölgenin kalkınmışlık seviyesinde, bireylerin refah düzeyinde büyük önem arz eden KOBİ'ler ulusal kalkınmanın gerçekleştirilmesinde etkin rol oynayan bölgesel kalkınmayı sağlayarak ekonomik faaliyetlere büyük katkılar sağlamaktadır. KOBİ'ler desteklendiği geliştiği sürece; üretimde, yatırımda artışlar yaşanırken, işsizlik sayısında azalma yaşanacaktır. Bölgesel düzeyde bireylerin refah seviyesi yükselecek, ekonomideki rekabet gücü artacak ve girişimcilik ruhu canlı kalacaktır.

KAYNAKÇA

2015-2018 KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı (KSEP). Temmuz 2015, Ankara

ALÜFTEKİN, N. (2007). Yerel Düzeyde Ekonomik Kalkınmada Tarımsal Ürün İşleyen KOBİ'lerin Rolü: Karaman İli Araştırması. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.

AYDEMİR, B. (2005). Avrupa Birliği'ne Giriş Sürecinde Türkiye'de KOBİ'lere Destek Veren Bir Kuruluş: KOSGEB. Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Cilt:3 Sayı:3.

AYDIN, H. İ. Ve YILDIRIM, H. (2013). Kırsal Kalkınmanın Yeniden Yapılanması Sürecinde Yerel Aktörler: Bölgesel Kalkınma Ajansları- Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu. Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi (GJEBS), Cilt: 2 Sayı:4.

BAYÜLKEN, Y. (2017). Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmeleri (KOBİ'LER). Türkiye Makine Mühendisleri Odası Birliği Oda Raporu, yayın no: MMO/677, Ankara.

CANSIZ, M. (2008). Türkiye'de KOBİ'ler ve KOSGEB, Devlet Planlama Teşkilatı. Uzmanlık Tezi, Ankara.

CİN, A. (2012). Türkiye'de KOBİ'lerin Sorunları ve Çözüm Önerileri. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Projesi, Edirne.

ÇATAL, M.F. (2007). Bölgesel Kalkınmada Küçük ve Orta Boy İşletmelerin (KOBİ) Rolü. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 10 Sayı:2, Erzurum.

ÇETİN, M. (2005). Endojen Bölgesel Kalkınmaya Farklı Bir Bakış. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı:24, Kayseri.

ÇETİN, M. (2006). Teori ve Uygulamada Bölgesel Sürdürülebilir Kalkınma. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 7 Sayı: 1, Sivas.

ÇETİNKAYA, A. ve AY, K. (2017). KOSGEB Girişimcilik Desteklerinin Amacına Ulaşma Düzeyi: Konya İli Araştırması. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Cilt:17 Sayı: 30. Yıl Özel Sayısı.

ERTUĞRUL, E. (1998). Niğde. Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Uygun Yatırım Alanları Araştırması, Ankara.

<http://investinnigde.com/kosgeb-destekleri/gelisen-isletmeler-piyasasi-kobi-destek-programi/> E.T. 10.06.2019

<http://www.kobi.org.tr/index.php/tanimi/stats> KOBİ istatistikleri (TÜİK) E.T. 05.05.2019

<https://www.ahika.gov.tr/bolge-de-yatirim> E.T. 10.06.2019

<https://www.cnnturk.com/ekonomi/turkiye/tanim-degisti-kobilere-8-bin-846-isletme-daha-eklendi> E.T. 05.05.2019

<https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/baglanti/desteklenensektor> E.T. 10.06.2019

- IŞIK, N. BAYSAL, D. ve CEYLAN, O. (2010). Bölgesel Kalkınma Farklılıklarının Giderilmesinde Bir Politika Aracı Olarak Kalkınma Ajansları. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt:3 Sayı:2, Niğde.
- İLHAN, S. (2006). KOBİ'ler: Sosyoekonomik Bir Perspektif. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:16 Sayı:2, 269-289, Elazığ.
- İRAZ, R. (2005). Küresel Rekabet Ortamında Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Ulusal Sosyo-Ekonomik Sisteme Katkıları Açısından Değerlendirilmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:13, Konya.
- Orta Vadeli Program (2018-2020). Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma Bakanlığı, Ankara.
- ÖNÜT, M. (2010). Türkiye'nin Sanayileşmesinde KOBİ'lerin Rolü, Rekabet Gücü ve Büyüme Açısından Önemi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı İktisat Politikası Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ÖZEL, M. (2005). Kentsel Gelişme ve Kentleşme Sürecinde Niğde. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Cilt:2005 Sayı:2, Karaman.
- SEVİNÇ, A. ve EREN, T. (2016). Bölgesel Kalkınma ve Girişimcilik: Ahiler Kalkınma Ajansı Örneği. Cilt:2 Sayı:1, Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi, Cilt:2 Sayı:1.
- TR 71 Düzey 2 Bölge Planı 2014-2023. Ahiler Kalkınma Ajansı, Nevşehir.
- TUTAR, E. ŞENGÜR ve A. GÖKSU, A. (2007). Bölgesel Sermaye Pazarı ve Yerel Ekonomik Kalkınmaya Olası Katkısı. Selçuk Üniversitesi Karaman İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Yerel Ekonomiler Özel Sayısı, Karaman.
- TUTAR, F. ve DEMİRAL, M. (2007). Yerel Ekonomilerin Yerel Aktörleri: Bölgesel Kalkınma Ajansları. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt:2 Sayı 1, Eskişehir.
- TÜRKAN, Y. ve DEĞİRMENCİ, Ö. (2017). KOSGEB Desteklerinin, Destekleri Kullanan İşletmeler Açısından Değerlendirilmesi ve Bingöl İli Uygulaması. Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:7 Sayı: İktisat Özel Sayısı.
- TÜRKOĞLU, M. (2002). Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİLER' in) Bölgesel Kalkınmaya Etkileri ve Bölgesel Kalkınmada Kobi Temelli Stratejiler. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Cilt:7 Sayı:1, Isparta.
- ULUSOY, R. ve AKARSU, R. (2012). Türkiye'de KOBİ'lere Yapılan Destekler ve İstihdam Üzerindeki Etkileri. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı:23.
- YILMAZ, Z. ve İNCEKAŞ, E. (2018). Türkiye'de İnovasyon ve Bölgesel Kalkınma. Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:2 Sayı:1, Kırklareli.
- YÜKSEL, A. (2011). Türkiye'de KOBİ'lerin Banka Kredilerine Erişimi. Devlet Planlama Teşkilatı, Uzmanlık Tezi, Ankara.